

DR. FÜLE SÁNDOR
nyugdíjas főiskolai tanár
Budapesti Tanítóképző Főiskola
Budapest

Új forrásmunka a médiapedagógiáról

Dr. Nagy Andor József köztudottan a médiapedagógia lelkes híve, hirdetője. 1999 tavaszán jelent meg a korábbiakhoz viszonyítva átfogóbb munkája a média pedagógiájáról. A könyv gazdag tartalma miatt még egy vázlatos áttekintés adása sem fér bele egy könyvismertetés kereteibe. Ebben az ismertetésben elhanyagoljuk a média az ezredfordulón; média kommunikáció- tömegkommunikáció; a média történetének jelentősebb állomásai; a médiadimenziók fejezetek értékelését. Most elsősorban a mindennapi pedagógiai gyakorlat szempontjából emeljük ki a könyv néhány fontos gondolatát.

„*A média funkciói*” fejezetben a szerző rendkívül világosan írja le a média „sokfunkciós” eszközrendszeréről az alapvető tudnivalókat. Bővebben ír a közművelődés és a média kapcsolatáról, az informáló és a szórakoztató médiáról. Részletesen szól az értékteremtő, – értékközvetítő és a műveltségközvetítő média funkciókról.

Az értékek között *Dr. Mészáros István*: „Kis magyar neveléstan rendszerváltás idejére” c. munkájára hivatkozik, amelyben egy teljes (zsidó-, keresztény, polgári) értékrendszeri összegzés található. Kiemeli az egészség, műveltség, az erkölcsösség, a tolerancia értékeit. Az igazi értékek vonatkozásában tárgyalja a legnagyobb mai problémákat, pl. az erőszakosságot növelő amerikai dömpingfilmeket.

Az értékek és a gyermekek, a fiatalok kapcsolatáról (könyvének 58–59. lapjain) írtak a szülők és a pedagógusok számára egyaránt alapvetőek. Ebben a fejezetben és a további kiemeltekben a médiapedagógia legfontosabb elméleti és gyakorlati kérdései kerülnek kifejtésre.

Fontosnak tartjuk, többek között, a szerzőnek azt a tanítását, hogy a gyermekek, a fiatalok esetében *a médiákat érintő kontroll nem maradhat el*. A jó példák, a pozitív minták közlését, közvetítését kell előtérbe állítani. Ezt a megállapítást „*A média vélt és valós veszélyei*” c. fejezetben számos érvel támasztja alá. Oda kell figyelniük a szerzőnek arra a megfogalmazására, hogy „A médiát sokszor akkor is okolják, ha alaptalan, akkor is hivatkoznak rá, ha véltlen. Csak úgy szokásból.”

Dr. Nagy Andor meggyőzően érvel, hogy a növekvő brutalitás, az erőszak, a terrorizmus, a bandatámadások, a sorozatgyilkosságok megjelenése idején, hazánkban különösen nagy gondot kell fordítani e problémák megelőzésére, – ha csak részben is – megoldására. Így, a mozgóképek potenciális veszélyeinek, a televízió lehetséges ártalmainak csökkentése az iskolai, a családi nevelés egyik legfontosabb kérdése. A szerző szól a különféle frekvenciájú sugárzás (pl. számítógépek) káros hatásainak kivédéséről is. A leírtakból egyértelmű, hogy erőteljesebben kell biztosítani azokat a médiahatásokat, amelyek támogatják az iskolai és a családi nevelést, s elősegítik a pozitív hatású személyiségfejlődést.

„*A médiaismeret oktatásáról*” c. fejezet az olvasót meggyőzi arról, hogy a médiapedagógiát tudatosan kell alkalmazni! Ennek érdekében – a szerző szerint – még továbbra is kutatni és magas színvonalon oktatni kell a médiapedagógiát. A szerző 1970. évi elképzelése, a MÉDIANEVELÉS

változatlanul napirenden lévő kérdés. Ez annál inkább így van, mert az iskola, a *pedagógusok* (a szülők nagy részéről nem is szólva) általában szerény szerepet szánnak a médiának. Tehát ez a nagy kincs – ezt a leírtakhoz én teszem hozzá –, a nevelés-oktatás egy lehetséges deduktív logikai rendszerében még nincs a helyén. Ezt tapasztaltam pl. az Iskolai Pedagógiai Programok szakértői véleményezése során is. Ahhoz, hogy a médiapedagógia a magyar neveléstudomány rendszerén belül méltó helyét elfoglalja, dr. Nagy Andor „tanár úr” könyvével jelentősen hozzájárul.

A szerző jól tájékoztat arról is, hogy napjainkban „A médiaismeret oktatása” pl. a NAT alapján hogyan történhetne. Azért írjuk, hogy történhetne, mert az 1996. évi Köznevelési Törvény által „behatárolt” alacsony kötelező óraszámok alig teszik lehetővé, hogy valójában így is történjen.

A médianevelés nemzetközi eredményeit (pl. az USA példáját) a szerző kiemeli. Ezekből a tényekből látható, hogy e téren az amerikaiak előttünk járnak. Dr. Nagy Andor professzor úr bemutatja a magyar egyetemek, főiskolák kísérleteit is e témában. Bizonyítja, hogy jó mintáink vannak. Ez a jó minta, a szerző szakmai bázisán, az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola pedagógia szakos hallgatóinak képzésében jól tanulmányozható.

„A média módszertana” c. fejezet – a szerző szerint – még a legkevésbé kimunkált része a médiapedagógiának. A szerző és mások is sokat tehetnek azért, hogy a tudatos és eredményesebb alkalmazás módszertani kultúráját még jobban kidolgozzák. Az alkalmazott média nevelési módszerei belső rendszerét, összefüggéseit, kombinációs lehetőségeit bizonyára hamarosan áttekinthetőbben megírják. Ehhez jó mintát ad dr. Bábosik István a nevelési módszerekről írt könyveiben.

A jelentős témában született új könyvet egy 280 címszavas irodalomjegyzék (mondhatjuk témabibliográfia) egészíti ki. Értékesek a mellékletben bőven közölt anyagok is, mert ezek az átlag olvasó számára nehezen hozzáférhetőek.

A könyv tanulmányozása alapján (nemcsak a fentiekben leírtakra gondolunk) *összegzésként* az alábbiakat emeljük ki:

A Média pedagógiája c. új szakmai forrásmunka több mint három évtized vizsgálatainak, gondolkodásának, közvetlen oktatói tapasztalatainak magasfokú szintézisét adja. A szintézisteremtés a szerző egyik erőssége! Ez a mű a magyar pedagógia nagy értéke. Egészen biztos, hogy alapja lehet egy nagy „Általános médiapedagógia” kézikönyv elkészítésének. Jó lenne, ha a szerző < esetleg szerzőtársakkal > ezt a nagyobb művet a XXI. század elején elkészítené.

A szerző a témához tartozó hazai és nemzetközi kutatások leglényegesebb eredményeit dolgozza fel könyvében. Fontos és alapos tájékoztatást ad a médiapedagógia elméleti és gyakorlati kérdéseiről. Mindezzel jelentősen hozzájárul a médiapedagógia elméleti alapjainak, rendszerének a kikristályosításához.

Ennek a hiánypótló munkának az is nagy értéke, hogy olyan kutató, alkotó pedagógus írta, akiről tudjuk, hogy rendkívül emberszerető. Ő valójában apostola a hazai médiapedagógiának! A könyv minden során „átsüt” a pedagógiailag kiforrott, tiszta, példaszerű gondolkodása, helyes szemlélete és meggyőződése. Ez a meggyőződés pedig (értelmezésünk szerint) az, hogy az ezredforduló Magyarországon, annak minden családjában és iskolájában a XX. század technikai csodái és az azokhoz készített ismerethordozók felhasználásával a *mediapedagógia hozzájárul majd a magyar gyermekek, fiatalok nevelésének, oktatásának minőségi megújításához*. A szerző ehhez szilárdan lerakta a médiapedagógia alapjait. Sőt az alapokra már értékeket is épített.

A média pedagógiája. Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola, Liceum Kiadó, Eger, 1999. – 219. p.

